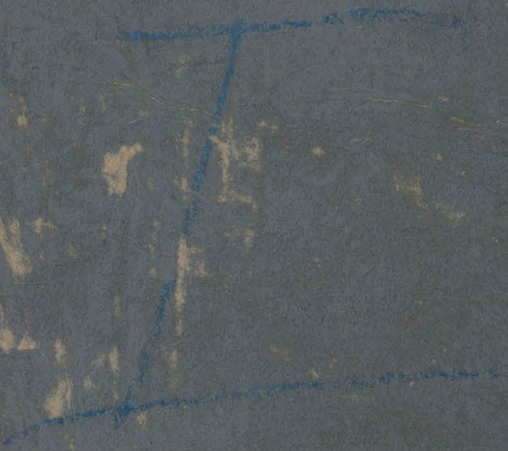
12

V
B J
C
14633

1878. III. 151.

10 flor.

prawo

Zbiór processow ~~29~~ 38
z 18. wieku

wo

1. Tyszkiewicz — Sierocki.
2. Dowgiałło — Piaskowski.
3. Chmara — Wołodkowicz.
4. — —
5 Korskotowski Szaniawski — Hornicki.
6. Sapiński — Piaskowski.
7. Hornicki — Piaskowski.
8 — — Korzeniowski.
9 Szaniawski — Hornicki.
10 Potocki — Sorok.
11. — —
12 Werenny... — Musnicki
13 Staniewicz — Kamedulski.
14 Chmara — Przeradowski.
15 Gostawski — Rymsza.
16 Chmara — Przeradowski.
17 Radziwiłł — Hilzen.
18 Hylzen — Radziwiłł.
19 Bazylianki — Dziedziula.
20 — —
21 Jankowski — Bazylianki.
22 — —
23 Bychowiec — Chodkiewicz
24 Matuszewicz — Bychowiec
25 Strzecki — Korsak.
26 Korsaki.
27 —
28 —
29 —
30 — Sugintowa — Dowsin
31. Zaborowski — Grupmata. Lubański
32 — —
33. Tomaszewicze — Poryna. Odachowski
34 Łączyński — Sulatycki.
35 Beklewscy — Porecko.
36 Orzeszkowie.
Wysłoczek
37 —
38 —

Bibliothek
d. Jagellonisch
Univer

20

CIRCA PETITA

Od Panien Bazylianek Wileń: qua Pań, a od JP. Dziedziuli w Grodzie Oszm: zaczęty kończącego Proceder, Przeciwko WW JPP. Jankowskim Dobr Zanoysćia spolnym Konaktorom krotka konkluzya.

Sprawa y z niey oczewiste Dowody.

Jak chcąc, niech sobie w dopełnioney przez się akcyi JP. Maciey Jankowski przypodchlebia, wszystkie pozory jego usprawiedliwienia są coraz tężeyszemi dowodami jego winy.

Już się tu o całey Osnowie dokładnie przez tyle głosow przepowiedzianey nie będzie ponawiać, co tylko ma być pokonaniem y ewazyą, tu o tym:

Żeby nie miał być pewny występek JP. Macieja Jankowskiego że Hrebienia poddanego PP. Bazylianek na dobrowolney drodze (a nie na żadney akcyi y nie z żadnym licem) przejowszy, dwa dni u siebie w więzach trzymając, na trzeci dzień, okrutnie zćwiczywszy, uwolnił z pod prywatnego rygoru, żaden nad tym ani się zastanowić obligowany.

Bo o ten występek cała sprawa; bo się do takiey winy aż nad to zuchwale samym Procederem przyznawa Jankowski.

Jest tedy występek pewny, a qualitas występku tylko w sporze:

Jeżeliż mogł samowładnie przeymować na drodze przejeżdzającego Hrebienia? *według jego ewazyi*, że Hrebień podwoził Dancewicza kryjomo, mogł go imać: niechże będzie tak, że pomowiwszy o złodzieystwo mogł, poymać?

Ale poymanego, w prywatnym ciężkim więzieniu trzymać, dogadzając swojey passyi, bez względu na krew ludzką, niewinnie pokilkakroć ćwiczyć aż do pozbawienia zdrowia, jeżeli mogł, albo jesli mu wolno było prywatnie? Jakież Prawo pod ktorym wszyscy żyją, wezwał na to świadectwo?

Jednakże chełpi się gdy zle poradził sobie, *że y poymałem na drodze przejeżdzającego, y ukarałem*, za excess jego.

Otoz Prawo w A. *28*. R. *11*, Par. *8*. dysponuje, złodziejow jawnych albo rozboynikow gdziekolwiek sobie winowatych poymać, y dodaje w te słowa: *Wszakże y takowych wedle woli y mysli swey sam nie karząc ma do Urzędu należnego za razem prowadzić, y tam ich przekonawszy Prawem, według występku ich da Urząd z Prawa pokarać.*

To Prawo Ewazyą JP. Jankowskiego i zbytek przez Jmci dopełniony, za występek policza, imać i złodzieiow iawnych dozwalaiąc, karać ich samemu wedle woli i mysli swey zabrania.

Jeżeliż tak Prawo mieć chce, Więc przyznanie się JP. Jankowskiego do oboyga akcyi i poymania, i wedle woli swey karania, jest występkiem.

Tym barziey że karanie prywatne, a karanie srogie aż do wytłoczenia krwie po kilkakroć ściągane przyspieszyło śmierć Hrebieniowi w dni *18*. nie jest to występek prosty, ale ma związek swoy z akcyą kryminalną.

Nayprzod niknie i już upłyneło to podeyrzenie, żeby Hrebień wywozić miał Dancewicza poddanego Jankowskich, żeby miał u siebie przechowywać, albo pomocą jemu do ucieczki być, *Swiadczy Dekret Grodzki Oszmiański*, że od tego podeyrzenia wolny Hrebień.

Nadto procedowali Jankowscy udzielnie o Statuicyą tego poddanego Dancewicza, wmawiaiąc że się znayduie *w Dowkszyszkach* Dobrach Panieńskich, i z Dekretu oczewistego pokazało się, że ani podczas założonego aresztu, ani podczas Rozprawy Dancewicz tam się nieznaydował.

Według Art: *14*, Roz: *12*. Grod Oszm: kazał odprzysiądz się Ciwunowi Dawkszyszkiemu, i przysiągł on.

Wz Daszkiewicz PP. Grodz.

1777 7bra 13. Widzieć wykonaney przysięgi konnotowaną Rotę.
Więc Jankowscy lubo szukali osobnym Procederem do wolnego poymania Hrebienia przyczyny, utracili na własnym procederze oną, i utracili w swoim własnym sądzie.
Z tego teraz poymania na dobrowolney drodze Hrebienia, bez dowodu naymnieyszey winy jego, jest gwałtem personalną karę na się zasługuiącym.
Powtóre prywatne i samowładne karanie, z którego aktu Hrebień w 18. dni odumarł, jest akcyą kryminalną, i według Art: 1. z Roz: 12. podlega krumenalney jak równie personalney karze.
Inkwizycya ma być tego dowodem, a według Art: 1. Roz: 7. Urząd Urzędowi wiarę dać ma, Urząd Grodzki Oszm: Sentencyonował wyrokiem swoim. *Ze ex pluralitate & potioritate świadectw w Inkwizycyi expediowaney Patet.*
Więc w Inkwizycyi być musi na cały spor obustronny Dowod nayuroczystszy i dowod naypewnieyszy.
1mo. Ze chociasz zeszły Jerzy Hrebień zimą chorował, jednak przyszedłszy do zupełnego zdrowia, y zdrów był, y jako zdrowy przy gospodarstwie pracował.
2do. Ze tenże Hrebień, aby miał Dancewicz zpod WW. JPanow Jankowskich wychodzić, niewiedział, lecz tylko dopominaiąc się zapłaty za przechowanie byka na paszy, do Dancewicza jachał.
3tio. Ze tam Pustki znalazłszy, gdy nazad powracał, JP. Maciey Jankowski wziąć go na drodze kazał, y w Dybkach przez dwa dni trzymaiąc, 3go dnia rozgami łozowemi cwiczyć kazał.
4to. Ze od tego bicia Hrebień ustawicznie chory, y niebezpiecznie słaby, chociaż dla spowiedzi y zboża na żywność dostania jezdził, przecież z tego pobicia y aktu z jego przyczyny umarł.
To Inkwizycya świadczy, y że o tym tak dokładnie świadczy Inkwizycya, Dekret Grodzki Oszmiań: wypisał oną, y dał drugie swoie urzędowe świadectwo, a tak samopiąt zaprzysiądz WJP. Jankowskiego akcyą udecydował.
Jeżeliż tedy tak Jnkwizycya poświadcza, y Juramenta sądzone pokonywaią, tedy dla założonych Apellacyi Dekret tylko głowszczyznę sądzący naprawiony być powinien, y Kara personalna extendi na JP. Jankowskim powinna.
Ze do Spowiedzi y po żyto na chleb Hrebień po tym cwiczeniu, niebezpiecznie słaby y chory jezdził, niejest to wymówką od przyczynienia jemu śmierci, tak *Art: 53 Roz. 11.* Ostrzega: że gdyby po Targach i Karczmach jezdził, pił, i na biesiadach siadał, od boiu albo zranienia do 24. dni, tedy za rany, jego Krewnym Prawo to zapłacić każe.
Tu Dyfferencya nierównie odległa: do spowiedzi chory jachał, już się czuiąc bliskim śmierci, i przejechał razem dla dostania zboża na żywność, nie po targach i karczmach pił, zasiadał, nie po 24. dniach ale 18. dnia odumarł.
Więc Instancya JP. Dziedziuli, przeciw JP Macieiowi Jankowskiemu do oboyga Pen krumenalnych i Personalnych, arcy jest słuszna i sprawiedliwa.
A za Dowodem takim według Konst: 1726. sine ulla Clementia, akcya tak zuchwała, z którey śmierć przyprawiona, ma być sądzona.
Obdukcye Jenerała Brzozowskiego, i Antoniego Adamowicza niemniey są dowodem pokonywaiącym JP. Jankowskiego, a wszystkie od Jmci przemyśly oświadczone, niemogą za sobą ziednywać wiary.
Bo sam wyznał Całość Akcyi, a qvalitatem Jey i z niey Smierci dla Hrebienia, potwierdza Inkwizycya, Dowody, Pisma, i Juramenta.
Jnkwizycyi ciągnąć i żądać powturney niema, że Manifestow niemiał i niema, Defekt Jnkwizycyi probuiących, i nieexportował

wał Pozwow do Grodu, w prośbie o powturną Jnkwizycyą. *Widzieć Dekret* Z iakich przyczyn ſtawał o Jnkwizycyą.
Więc niemiał właſney inſtancyi przed Apellacyą o powtorną Jnkwizycyą.
Zatym z expedyowaney Sąd Grodz: ſądził i teraz ſądzić będzie Trybunał według Art: *64*. Roz: *11*. *Za ktorą ſtroną będą na wywiedzeniu Słuſznieyſze i pewnieyſze świadectwa, tę ſtronę ku dowodowi przypuści.*
Wſzelako niech o tym Sąd ma wiadomość, że Jnkwizycya expediowa na przez WW. JPP. Łaſtowſkiego i Skirmunta Sędziow, że też Jnkwizycyą zeſzły Łaſtowſki Sędzia ręką ſwą piſał, a dla kombinacyi ręki Jego ſkłada ſię tu Teſtimonium ręką Łaſtowſkiego piſane.
Nakoniec przeciw Jnkwizycyi dokładney, Teſtimonium Dziedziuli i dalſze świadectwa prywatne żadnego dowodu u Prawa nieczynią, na *Teſtimonia Teſtimonia* Przeciwne ſkładaią ſię, zatym in Jure Variantes uważani i ſłuchani być niemaią.
Powture Teſtimonia ſą świadectwa, ale prywatne, nie Urzędowe, nie maią żadnego z Jnkwizycyinym świadectwem porownania.
Nietylko przyznane, ale choćby były i zaprzyſiężone przez świadkow, nic nieſtanowią, bo trzeba pierwey na wiarę świadkow świadczących przyſiądz, a potym od nich świadectwa Urzędowi dane na Jnkwizycyi nawet od dokładnego wywiadowania ważność ſwoią biorą, podług Konſt: *1726*. titulo Jnkwizycye.
Więc odwoławſzy ſię do dalſzych Proceſſowych dowodow złożonych w Głoſach pierwſzych, konkluduie JP. Dziedziula, o poprawę Dekretu Grodz: Oſzm: a o wydanie Dekretu, na JP. Macieia Jankowſkiego ſecundum meram deductam qualitatem exceſſu ſego ſtoſownego.
Proźba zaś WW. Jankowſkich *de pœna talionis* jeſt zuchwała, y jednaną być nie może, bowiem o co oſkarżony J.P. Maciey Jankowſki, to pewnym y dowodnym jeſt, y nieoſkarżony *Calumnioſe* w rzeczy nie byłey, ale w tym oſkarżony, do czego y ſam ſię przyznawa.

A dalſi Jchm: Panowie Jankowſcy Bracia J. Pana Macieja, Pozywani Jako z Dobr niedzielczych, y w ktorych wyſtępek rozściągniony nad Hrebieniem dopełniono.

Co do expens Prawnych dla WW. Panien Bazylianek.

WW. Jchm: Panowie Jankowſcy nieſłusznie obwiniwszy Hrebienia o wyprowadzenie Dancewicza, trzymaiąc Go w detencyi Jm. Pan Maciey, y według woli ſwey paſtwiąc ſię nad nim ćwiczeniem, Pozwał Panny Bazylianki, y aresztował Hrebienia z Dancewiczem, y ſtał ſię przyczyną zpoczątkowego Proceſſu;

Przez Akcyą ſamowładnie na Hrebienia ściągnioną, y przez uprzedzony Zapozew.

Panny Bazylianki unikaiąc napasney prozekucyi, uſprawiedliwili ſię przed Sądem Grodzkim Oſzmiań: *Rota wykonaney Przyſięg przez Jch Ciwuna świadczy.*

Panny Bazylianki uczuli gwałt dopełniony na dobrowolney drodze własnemu poddanemu, y poniesli znaczną ſzkodę przez śmierć Jego, z przyczyny tego gwałtu naſtąpioną.

Do Sądu y ſprawiedliwości przyszli łożąc na to koszt, ściągali znacznym wydatkiem świadki, y ſame utrzymywali Inkwizycye.

Nakoniec ſtracili poddanego, z przyczyny J. Pana Macieja Jankowſkiego.

Głowszczyzna Sądzona nie według Prawa, gdyż według Konſtytucyi *1631*. y Konſt: *1638*. taxa Capitis dośta grzywien podwyżſzona. *Widzieć pod Artykułem 1. Roz. 12.* a Urząd Grodzki favore Jankowſkich y tę Głowszczyznę pomnieyszył.

Straty poddanego nieſądził, chociaż ratione non extraditionis

 1000.

1000. Grzywien za straconego poddanego, według Konst: 1661. Sądzić był obligowany.

Expens znacznie łożony, na ktorym się brali do przysięgi Panny Bazylianki pomnieyszył, a tylko za wszystkie Unkoszta y straty 800. złot: decydował.

Więc uważaiąc słuszność Jch Procederu, y słuszność Jch straty, tak przed apellacyą wyłożonego expensu na ten Proceder 1309 złot: y groszy 21. jako też nowo po apellacyi łożonego złot: Polsk: 1000. oprocz osobney pro taxa Capitis płacy, Sądzenia dopraszaią się.

Co do pen 6. niedziel wieży z instancyi Kancellaryi na JP. Dziedziuli sądzonych, y co do przysięgi Pannom Bazyliankom decydowaney.

Poznawać to Sąd może jak sądzono sprawę w Grodzie Oszm: zastanowiwszy się niemniey nad tym punktem ukarania JP. Dziedziuli niesprawiedliwym.

Punkt Honoru JPP. Jankowskich decydowano, a za co y z jakiego Prawa 6. niedziel wieży na Dziedziuli w swoim Dekrecie niewytłumaczono?

Kiedy Bury Jenerał z napisaną y podpisaną przez się Obdukcyą poszedł do Kancellaryi, Kancellarya abutendo Officio w Examen y w perswazye się z Burym wdała, swoje reflexye Jemu uczyniwszy, kiedy przynosił do zeznawania, w ten czas zeznania nieprzyjęła?

A co to do Kancellaryi należało? uczyniła jednak, y dała przyczynę że po Prezentacyą y Obdukcyą do Wilna transportowano Hrebienia.

Co za występek JP. Dziedziuli, że do Wilna dla Prezentacyi y Obdukcyi powiozł Hrebienia? alboż to uczynił przeciw Prawu?

Y alboż uczynił bezprzyczynnie? wszakże zgadza się z Załobami swymi Kancellarya, że w tym czasie, kiedy Bury obdukcyą do zeznawania przyniosł, kazała mu się poprawić na obdukcyi, czyniła z nim examen, y przedłużała wydanie tey Burego Obdukcyi.

A Dziedziula jako w sprawie criminis niemiał obowiązku czekać Kancellaryi y namowienia Burego na jey wolę, pojachał do Wilna, prezentował, y uczynił przez drugiego Woźnego Obdukcyą.

Gdyby mu Prawo tey wolności niedawało, y takby nie mogł być winnym.

A dopiero jak być może winnym, kiedy mu Prawo wolność dało, w Ar. 39. R. 4. In verba: *Opowiadanie też y zapisywanie tych krzywd y wszelakich innych postępkow prawnych ma być czynione, gdzie żałobna strona zechce, albo w tymże Grodzie tego Powiatu, gdzie się co stanie, albo na tymże drugim urzędzie, do ktorego y pozwanie w tym Artykule ukazano.*

Co tedy za wina Dziedziuli? według Prawa postąpił, i za to Go ukarano 6. Niedzielami wieży, nad to Pannom Bazyliankom odprzysiądz się kazano że niedysponowali prezentować w Wilnie.

To Dekret Parcyalny, kara według passyi własney Sędziego, a niewedług Prawa rozciągniona. *widziec dekret*, czy ma jaki fundament za sobą.

A Przecież gdyby postępek wolny z przepisu Prawa, był za Obrazę poczytany Kancellary Oszmiań: to według Konst: pod *Art: 26. Roz: 4.* Jn verba: *Aby żaden Pozwu nieporządnego, słow podściwości y sławie dobrey dotkliwych, przed każdy Sąd wnosić nieśmiał, inaczey tydzień w wieży siedzieć będzie.* To nie sześcią niedzielami Wieży karać godziło się.

Przeto y wtym Punkcie Dekret Grodzki Oszmiań: podnieść, a JP. Dziedziulę od sądzoney na nim Wieży, y Panny Bazylianki od napasney Przysięgi ze wszech miar uwolnić przystoi.

Co do dalszych wyrokow Dekretu Grodz: Oszmiań: z Jnstacyi JP. Dziedziuli za statuicyą zle wygraną, y z Burym Jenerałem, czynią się Referencya do odeszłego Produktu.

O Peny Apellacyine ad Petita.

Biblioteka Jagiellońska
stdr0025462

